

Futures Literacy – wprowadzenie

Decyzje

Przyszłość stanowi podstawę naszych codziennych decyzji. Tych ważnych, takich jak: planowanie kariery zawodowej oraz tych błałych, jak np. zabranie rano płaszczka przeciwdeszczowego.

Przygotowania

Mówimy tutaj o świadomym wykorzystaniu przez nas przyszłości:

- przygotowywanie się do objęcia zawodu X;
- przygotowywanie się do wędrówki w deszczowy dzień...

Przewidywania

Często nie jesteśmy świadomi,
że stale stosujemy systemy
przewidyujące...

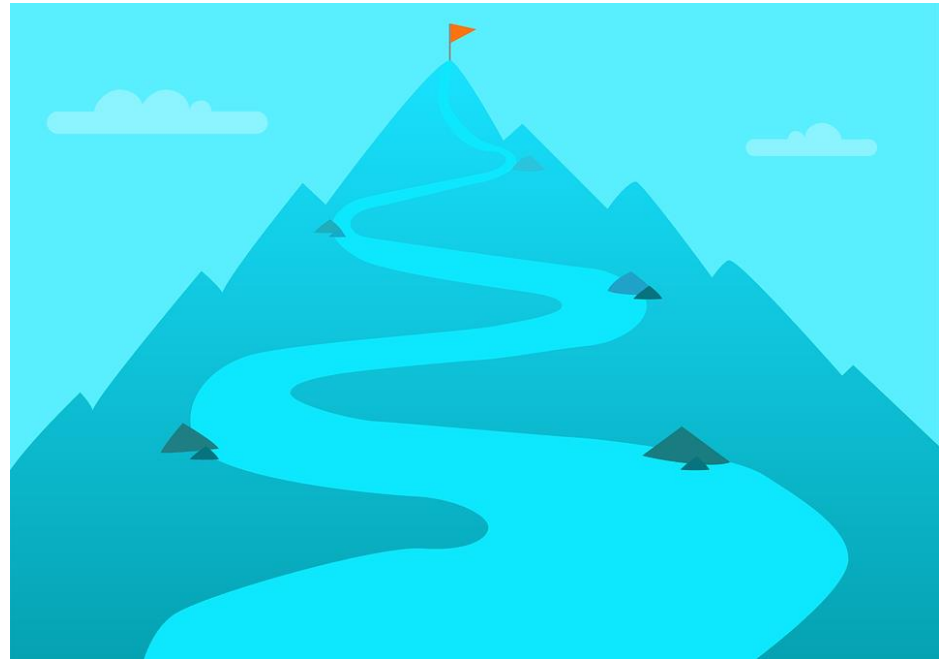
Nie wiemy z jakiego rodzaju
przyszłości korzystamy,
podejmując dzisiejsze decyzje...

Przyszłość, czyli?

Tym bardziej trudna wydaje się odpowiedź na pytanie:

- Czy przyszłość może być czymś innym niż celem?

Futures Literacy, czyli?

Futures Literacy to umiejętność
pracy z przyszłością w innym celu
niż jejplanowanie

Futures Literacy

Pojęcie umiejętności Futures Literacy dotyczy zdolności jednostki do „korzystania z przyszłości” w teraźniejszości (Miller 2007).

<https://pixabay.com/>

Założenia nt. przyszłości

Aby móc w bardziej kreatywny sposób korzystać z przyszłości trzeba:

- zdawać sobie sprawę z własnych założeń, wzorców myślowych, które kształtują nasze przewidywania i wyobrażenia oraz
- rozumieć, jak te założenia wpływają na nasze postrzeganie teraźniejszości i na działania, które podejmujemy.

(Miller 2018)

Innymi słowy..

Przyszłość wpływa na podejmowanie decyzji w teraźniejszości poprzez:

- **Obrazy i wyobrażenia**, które mamy na temat przyszłości;
- **Przekonania o tym, co jest możliwe** w teraźniejszości i przyszłości;
- **Przekonania o tym, co jest prawdopodobne** w danych okolicznościach;
- **Zdolności do oceny**, jakie rodzaje przyszłości są pożądane.

<https://pixabay.com/>

Pytania o przyszłość

Czym jest przyszłość wg
podejścia Futures Literacy?

Co to jest antycypacja?

Co to znaczy korzystać-z-
przyszłości?

Z jakich rodzajów przyszłości
korzystamy?

Czym jest przyszłość wg podejścia Futures Literacy?

W praktyce, przyszłość istnieje w teraźniejszości w formie wyczekiwania, **antycypacji**.

Czym jest przyszłość wg podejścia Futures Literacy?

Tak jak na grafice obok, gdzie fizyczny akt zrzucenia liści przez drzewa jest wyrazem aktywnego oczekiwania, **antycypacji** zimy. Przepowiada jej nadejście.

Jednak przyszłość nie może istnieć w teraźniejszości, ponieważ gdyby tak się stało, nie byłaby już przyszłością.

Dlatego oczekiwanie, **antycypacja** jest jedynym sposobem, w jaki przyszłość jest rzeczywiście wyrażona w teraźniejszości.

Antycypacja - oczekiwanie na przyszłość - może być aktywne.

Czym jest antycypacja?

Antycypacja to zdolność organizmu żywego do włączenia perspektywy “później-niż-obecnie” do swojego funkcjonowania w teraźniejszości (Rosen 1985).

Działanie antycypacyjne to zachowanie, które „wykorzystuje” przyszłość w procesach decyzyjnych w teraźniejszości.

<https://pixabay.com/>

Czym jest antycypacja?

<https://pixabay.com/>

<https://pixabay.com/>

Ta perspektywa pozwala rozróżnić **nieświadome**
i **świadome** działanie antycypacyjne.

Czym jest antycypacja?

Działanie antycypacyjne drzew (opadanie liści) nie jest tym samym, co antycypacyjne zachowanie człowieka (np. zabranie parasola, jeśli poranna prognoza pogody przewiduje deszcz).

To pierwsze jest nieświadome. To drugie jest świadomie podjętą decyzją.

Co to znaczy korzystać-z-przyszłości?

Nasze oczekiwania względem przyszłości mogą być obarczone uprzedzeniami (najczęściej nieświadomymi) i wówczas nawet korzystając z najszerszego wachlarza dostępnych metod foresightowych zawsze będziemy widzieć określony typ przyszłości lub określone “menu” dostępnych przyszłości i naszych działań.

<https://pixabay.com/>

Jakie to będą rodzaje przyszłości?

Z jakich rodzajów przyszłości korzystamy?

Kiedy ludzie świadomie „korzystają z przyszłości”, jaka jest przyszłość lub jakie są przyszłości (liczba mnoga), których używają?

Z jakich rodzajów przyszłości korzystamy?

Przyszłość Plan / Przyszłość Cel

Najczęściej korzystamy z przyszłości jako celu: z planowanej / pożądanej i konkretnej przyszłości X, którą “obstawiamy”. Od decyzji wzięcia parasola, przez zdobycie Mount Everestu, po zdobycie zawodu X.

“WYPRACOWUJEMY” PRZYSZŁOŚĆ X

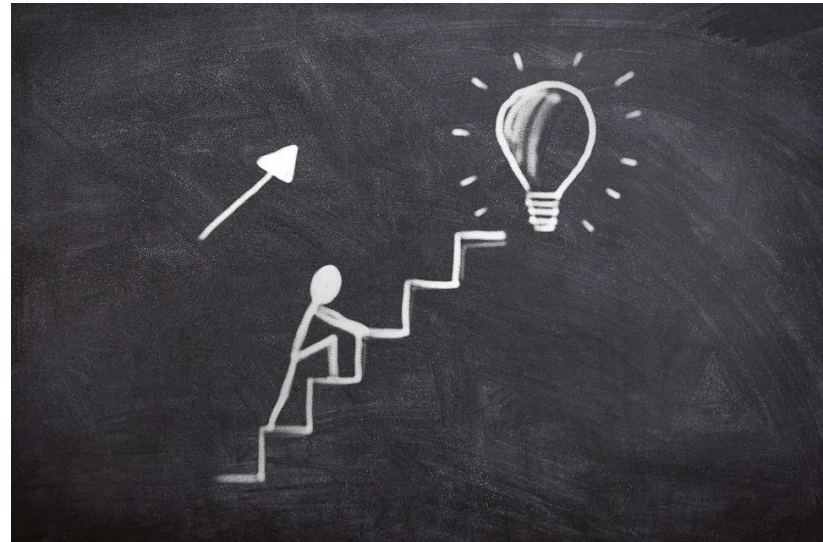
<https://pixabay.com/>

Prawie cała wiedza teoretyczna i praktyczna, która tworzy dyscyplinę Studia nad Przyszłością, służy analizowaniu przyszłości planowanej.

Korzystanie z przyszłości w tym celu działało całkiem dobrze do tej pory i łatwo dociera do większości społeczeństwa.

To tzw. “kolonizowanie” jutra z naszym dzisiejszym wyobrażeniem jutra.

Miller 2015

Z jakich rodzajów przyszłości korzystamy?

Przyszłość Emergentna

W ujęciu Futures Literacy przyszłość nie jest celem. Wyobrażona perspektywa “później-niż-teraz” jest konstrukcją jednorazowego użytku (fikcją), która nie jest ograniczana przez prawdopodobieństwo lub celowość.

<https://pixabay.com/>

PRACUJEMY Z PRZYSZŁOŚCIĄ

Świat jest emergentny

Kluczowe dla naszego funkcjonowania w teraźniejszości, staje się działanie uwzględniające rozmiar „potencjalnej niespodzianki”

Nasze zrozumienie świata zmienia warunki zmieniającego się świata; podobnie jak, nasze preferencje, nasze motywacje, nasze nadzieje, nasze marzenia, nasze fantazje, nasze hipotezy, nasze teorie. Nawet nasze błędne teorie zmieniają świat..

Jak korzystać z przyszłości?

W jaki sposób można **przekierować myślenie** na inne tory niż nasze wręcz obsesyjne pragnienie kolonizacji przyszłości?

Służy temu **Laboratorium Futures Literacy** - warsztat, który pozwala uczestnikom odkryć nowe sposoby “korzystania -z- przyszłości”; po to by lepiej zrozumieć emergentną rzeczywistość i możliwości, jakie stwarza.

Futures Literacy - wprowadzenie

Opracowanie:

Anna Sacio-Szymańska

ŁUKASIEWICZ – Instytut Technologii Eksploatacji

Publikacja finansowana w ramach Programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pod nazwą „DIALOG” w latach 2018-2020